

LAUSUNTO

6.8.2021

Maa- ja metsätalousministeriö
kirjaamo@mmm.fi

Lausuntopyyntö: VN/20094/2020 / VN/20094/2020-MMM-11 (4.6.2021)

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi eläinten lääkitsemisestä annetun lain muuttamisesta sekä laiksi eläinlääkärinammatin harjoittamisesta annetun lain 10 §:n muuttamisesta

Kuultuaan asiantuntijoitaan, dosentti Marja Raekalliota, professori Mari Heinosta, professori Juhani Taposta, apulaisprofessori Heli Simojokea, ja apulaisprofessori Annamari Heikinheimoa, eläinlääketieteellinen tiedekunta lausuu seuraavaa:

Luonnoksessa esitetyt muutokset näyttävät olevan pääsääntöisesti teknisiä, asioiden siirtämistä laeista tai asetuksista toiseen. Mikrobilääkkeiden käyttötietojen kerääminen on nykyaikaa ja tulevaisuutta, mutta toivomme, että se tehdään sähköisiä menetelmiä käyttäen hallitusti siten, että eläinlääkäreiden ja tuottajien työ ja kustannukset eivät tämän takia kohtuuttomasti lisäänty.

Kiinnitimme huomion siihen, että luonnoksessa painotetaan kovasti myyntiluvan mukaista käyttöä ja eläinlääkärin henkilökohtaista vastuuta, joista jälkimmäinen tulisi avata paremmin ymmärrettäväksi. Osa myyntiluvista on hyvin vanhoja, eikä ohjeistettu annostelu ole kaikilta osin nykytiedon mukaista. On tärkeää, että hoitavalla eläinlääkärillä on mahdollisuus käyttää ilman ongelmaa suurempaa annosta ja määrätä sen mukaisesti pidempi varo aika jatkossakin.

Mikrobilääkkeitä koskevien eläinlääke- ja lääkerehumääräysten voimassaoloajoista (5 päivää) säädetään eläinlääke- ja lääkerehuasetuksissa. Pitäkö omistajan lunastaa kaikki määrätyt lääkepakkaukset kerralla apteekista, jos hoitajakson pituus on yli 5 päivää ja siihen tarvitaan useita pakkauksia lääkettä? Lääkkeet voivat olla varsin kalliita, ja on mahdollista, että kaikkia ei tarvitakaan, jos esimerkiksi eläin kuolee hoitajakson aikana tai lääkettä joudutaan vaihtamaan. Siinä tapauksessa omistajalle voi jäädä huomattavia määriä käyttämättömiä mikrobilääkkeitä, varsinkin jos kyseessä on isokokoinen eläin. (Esimerkiksi rodokokin aiheuttamaa paiseista pneumoniaa hoidetaan varsalla useiden viikkojen ajan.) Toisaalta muutosta voi pitää hyvänä, sillä se estäisi vanhojen mikrobilääkereseptien jäämisen omistajalle ja mahdollisen väärinkäytön. Millä kielellä reseptit kirjoitetaan, jos eläimen omistaja tai haltija voi noutaa eläinlääkemääräyksen apteekista myös muussa jäsenvaltiossa kuin siinä, jossa eläinlääkemääräys on annettu?

Esityksen perusteluissa mainitaan, että säännöksillä parannetaan eurooppalaisten kuluttajien suojelua mikrobilääkeresistenssin leviämiseltä muista maista tuotujen eläinten ja eläinperäisten tuotteiden kautta. Tuotantoeläinten zoonoottisten ja indikaattoribakteerien resistenssitilanne on EU:n sisällä hyvin vaihteleva. Mikäli kaikkia EU jäsenvaltioita koskisivat samanlaiset tuontiehdot, minkä maan

resistenssitilanteen suhteen raja-arvot resistenssin esiintymiselle asetettaisiin? Kaikista kolmansista maista ei myöskään ole välttämättä saatavilla luotettavaa kansallista tietoa mikrobilääkeresistenssistä. Koskisivatko ehdot myös eläviä eläimiä? Siinä tapauksessa kolmansista maista tuotavilta eläimiltä, esimerkiksi seuraeläimiltä, voisi olettaa vaadittavan jonkinlaista terveystatusta mikrobilääkeresistenssin osalta. Kuka noudattamista valvoisi ja miten?

Eläinlääkeasetuksen mukaan metafylaksiaan käytettävää mikrobilääkettä koskevan eläinlääkemääräyksen saa antaa vasta sen jälkeen, kun eläinlääkäri on diagnosoinut infektiotaudin. Eläinlääkäriin on lisäksi voitava esittää perustelut mikrobilääkettä koskevan eläinlääkemääräyksen antamiselle, erityisesti silloin, kun sitä käytetään metafylaksiaan ja profylaksiaan. On ymmärrettävää, että säädöstekstiin ei ole mahdollista sisällyttää yksityiskohtaisia määreitä, mutta mahdollisia ennakkotapauksia mietittäessä herää kysymys, milloin tauti on riittävällä tavalla diagnosoitu ja mitkä ovat riittävät perustelut eläinlääkemääräyksen antamiselle. Eurooppalaisittain tarkasteltuna (mutta myös Suomen sisällä) on monenlaisia menettelytapoja, joiden erot on hyvä tiedostaa valvontaa ajatellen. Eläinlääkeasetuksen mikrobilääkkeitä koskevassa kappaleessa todetaan, että "eläinlääkäreiden on noudatettava ammattialansa menettelytapasääntöjä", jotka voivat toimia ohjeistuksena.

Mikrobilääkkeiden tehon säilymisen varmistamiseksi ja mikrobilääkeresistenssin leviämisen estämiseksi on lisäksi voitava käyttää mahdollisimman kapeakirjoisia, vain yhteen tai muutamaaan mikrobiin tehoavia mikrobilääkkeitä mikrobilääkeresistenssin vähentämisen näkökulmasta tarkoituksenmukaisilla annostuksilla, antotavoilla ja reiteillä sekä varotoimilla. Praktiikassa on edelleen monenlaisia käytäntöjä. Tarkemmat mikrobilääkesuositukset tai mahdollinen konsultaatioapu mikrobiologiaan erikoistuneelta eläinlääkäriltä helpottaisivat käytäntöjen yhtenäistämistä kentällä.

Dekaani

Antti Sukura

Hallintopäällikkö

Marko Niemi